

20
25

NAŠA
OBEC
POVINA

Interreg

Spolufinancovaný
Európskou úniou

FOND MALÝCH
PROJEKTOV

ER BBK
EUROREGIÓN BÍLÉ - BIELE KARPATY

Slovensko – Česko

Projekt „Včelárstvo a poľovníctvo v minulosti“ s kódom
FMP/KCR/01/035_SK je implementovaný a financovaný z
Programu Interreg Slovensko - Česko prostredníctvom Fondu malých projektov

Obec Povina

Obecný úrad
Povina 155, 02334
+421 41 421 14 21
info@obec-povina.sk
www.obec-povina.sk

"Bezplatná publikácia."

Výhradnú zodpovednosť za obsah tejto publikácie nesú jej autori a nedá sa stotožniť s oficiálnym stanoviskom Európskej únie."

Foto: Aleš Tvrďý.

Zdroj: Katarína Karasová

Pamiatkové objekty

V zozname ONV, odbor kultúry v Čadci boli roku 1978 zapísané do pamiatkových zoznamov domy v osade Tatarovce. Je to drevený dom Cyrila Gajdoša (č.d.210), ktorý bol v zlom stave, a Justína Šefara (č.d. 225) v dobrom stave. V súčasnosti sa nachádza v osade Tatarovce už len pár pôvodných dreveníc.

Obecný úrad

Roku 1969 odkúpilo vedenie obce dom od Benedikta Janúša. Dom mal viac miestností, čím predseda národného výboru získal svoju kanceláriu, v ďalšej kancelárii pracovali pracovníčky a nachádzala sa tu aj ústredňa miestneho rozhlasu. Najväčšia miestnosť slúžila ako zasadačka. Roku 1991 sa rozhodlo o pristavbe obecného úradu, v spodnej časti bol vchod a garáže pre hasičov. V pôvodnej budove boli miestnené knižnica, poštový úrad a úradovňa pre pozemky obce a lesy. Obecný úrad prešiel komplexnou rekonštrukciou roku 2023.

Náučný chodník

Bol vybudovaný roku 2023 a začína od budovy štátnych lesov. Je rozdelený na 2 časti, prvá časť je zameraná na včelárstvo a druhá časť, ktorá začína okruhom na Kremienke je zameraná na lesníctvo. Na desiatich informačných tabuliach sa nachádzajú rôzne zaujímavosti aj o miestnej faune a flóre.

Nový kríž

Na cintoríne sú viaceré lipy. Tie, v zlom stave sa museli zrezať. Časť klátu jednej z nich sa podarilo zachrániť a putoval k rezbárovi, ktorý z neho vyrobil krásne umelecké dielo - sochu Pána Ježiša. Kríž je v spodnej časti cintorína, je nasvietený a je ho vidieť aj z cesty. Bol vybudovaný v roku 2024.

Poľovníctvo

Poľovný revír Povina bol uznaný v súčasnej výmere 3908ha v roku 1997 a je tvorený časťou obce Povina, Kysucký Lieskovec, Lodno, Dunajov a Budatínska Lehota.

Je tu vybudovaných 81 senníkov a krmelcov, 116 posedov, 107 solísk a 8 vnaďísk na diviačiu zver. Tie slúžia na odlákavie od poľnohospodárskych plôch, ktoré obhospodarujú vlastníci a tak zabrániť škodám.

V roku 1999 zničil požiar chatku na Černatine.

Výbor PZ Kremienok sa preto rozhodol, že postaví novú a väčšiu chatu. V roku 2000 začal s jej výstavbou a v roku 2001 bola výstavba dokončená.

V marci 2016 sa PZ Kremienok so sídlom v Povine zmenilo na poľovnícku spoločnosť PS Kremienok. Tá má v súčasnosti 8 stálych členov, 40 členov, 20 dočasných členov.

V poľovnom revíri Povina sú hlavnými druhmi zveri jelenia, srnčia, diviacia a danielia zver. Okrem nich je možné v našom poľovnom revíri stretnúť medveďa hnedého, vlka dravého, rysa ostrovida, lišku hrdzavú, jazveca lesného, kunu lesnú, kunu skalnú a iné.

Záhradkárská osada Mazák

Osada vznikla roku 1985. Patrí medzi tie väčšie na celom Slovensku.

Do osady bol zavedený vodovod a elektrická prípojka, ohradená bola potom z pletiva. Záhradkárske osady sa zriaďovali s cieľom, aby obyvatelia miest žijúci v panelákoch mohli užitočne využívať voľný čas. Preto 90% záhradkárov bolo z Kysuckého Nového Mesta. Pozemky patrili pôvodným obyvateľom Poviny a boli dané do náhradného užívania, resp. boli zaradené do JRD Radoľa. Miesto bolo síce slnečné na stráni, ale bolo zarastené burinou, náletovými drevinami a pôda bola ťažká, ilovitá.

Kostol korunovania P. Márie

Baroková kaplnka Panny Márie z 18. storočia bola v zlom neutržiavanom stave. Patrila k rímskokatolíckemu farskému úradu v Kysuckom Novom Meste. Kaplnka mala obdĺžnikový priestor s polygonálnym uzáverom, zaklenutý jedným poľom pruskej klenby. Fasáda kaplnky bola členená pilastrami s rímsovou hlavicou a polkruhovo zakončenými oknami. Vstavaná veža má ihlanovú strechu. Hlavný neogotický oltár korunovania Panny Márie pochádza z roku 1904, v strednom výklenku je plastická skupina korunovania podľa gotickej predlohy. Kostol je zasvätený Panne Márii. Kostol prešiel viacerými rekonštrukciami.

Základná a materská škola

Vyučovanie v objekte súčasnej základnej školy sa začalo 8. októbra 1969. Z celého areálu boli hotové pavilón školy a šesťbytovka. Družina (jedáleň) bola rozostavaná, objekt telocvične len vymeraný. Moderná budova školy mala celkom 10 tried. Roku 2008 došlo k zlúčeniu základnej školy a materskej školy do nového právneho subjektu s názvom Základná škola s materskou školou v Povine. Budovy základnej i materskej školy boli zrekonštruované, v areáli základnej školy je vybudované multifunkčné ihrisko, workoutové a asfaltové ihrisko, v areáli materskej školy sa nachádzalo ihrisko pre deti.

Križ a zvonica Tatarovce

Kamenný križ bol osadený na vyvýšenom mieste nad hlbokou cestou, medzi dvoma mohutnými lipami. Koreňová sústava týchto stromov výrazne narušovala podložie a kamennú podestu základu križa. Mohutné korene spôsobili čiastočné nachýlenie kamenného križa dozadu a do boku. Hmota kamenného križa bola vyhotovená z cca 9 samostatných kamenných častí. Pôvodná zvonica stála na návrší, jej zvony pravdepodobne nebolo počuť v dolnej časti Tatarovce-Rieka, preto ju osadníci premiestnili v roku 2003 nižšie - súčasné miesto. Križ bol zrekonštruovaný roku 2017 z uskutočnenej zbierky financií a zvonica roku 2021.

Osada Kamaduše

Osada Kamaduše zanikla pri požari v roku 1929. Ľudia sa po požari sťahovali do nižších osád.

Pomerne zachovaná je studňa a jedna pivnica. Jamy po bývalých pivniciach objavíte o úsok ďalej, v lesíku. V teréne sa dajú rozoznať pôdorysy zaniknutých chalúp.

Škola v osade Tatarovce

Obyvatelia osady Tatarovce mali roku 1949 v úmysle postaviť si budovu vlastnej školy, pričom žiadali riaditeľa školy v Povine o podporu. Následne bola zriadená komisia a určený potrebný pozemok, ktorý bol vyvlastnený od Štátnych lesov. Budovu školy svojpomocne postavili obyvatelia Tataroviec v "akcii Z".

V školskom roku 1964/1965 chodilo do školy 305 žiakov v 11 triedach, pričom mali k dispozícii 4 učebne vo vlastnej škole a 3 triedy sa vyučovali v osade Tatarovce, kde žiaci dochádzali autobusom.

V škole v osade sa vyučovali dve triedy (II.A, II.B) a tiež III. trieda. O rok neskôr sa v osade Tatarovce vyučovali ročníky II., III.A a IV.B, ktoré mali striedavé vyučovanie. Od 8. októbra 1969 sa vyučovalo už v novom objekte školy - v súčasnej budove základnej školy.

Budova bývalej školy prešla komplexnou rekonštrukciou roku 2025

Hájovňa na Kremienke

Lesné komplexy v Povine po bývalom majiteľovi Čákim prevzali štátne lesy, ktoré si roku 1949 postavili hájovňu na Kremienke. Štátne lesy zároveň postavili cestu z osady Belanovce po prvú budovu hájovne. Túto cestu nechceli stavať povozníci z Poviny, i keď ju potrebovali, pretože ich prácu by nahradili traktormi alebo nákladnými vozidlami. V súčasnosti je možné zastaviť sa a oddýchnuť si pri Kremienke, kde sa deti môžu vyšantiť na detskom ihrisku.

Včelnica

Roku 2008 prišli miestni chovatelia včiel s myšlienkou vybudovania okresnej včelnice. Vybrali si lokalitu bývalej školskej vodárne, ktorá už nebola funkčná. Vo včelnici sa nachádza niekoľko desiatok úľov so včelími rodinami, spoločenská miestnosť, api domček, domček v korunách stromov, záhrada plná kvetov a rastlín. Včelári tu organizujú rôzne podujatia a prednášky. Navštevujú ju žiaci základných a stredných škôl. Areál zveľaďujú miestni včelári aj rôzni dobrovoľníci z obce a okolia.

Obec Mosty u Jablunkova

Mosty u Jablunkova leží v nejvýchodnější části České republiky na trojmezí tří států – Česka, Polska a Slovenska. Název obce Mosty má souvislost s prastarou obchodní stezkou. Na stezce existovaly různé zákruty, močály a bažiny, které musely být přemostovány dřevěnými trámy a kládami. Na vznik obce měly vliv dva důležité faktory. Jedním byl příchod valašských pastevců počátkem 16. století. Druhým faktorem byl vznik soustavy opevnění nazývané Jablunkovské šance počátkem 17. století. Roku 1870 byl vybudován další historický symbol obce – tunel jako součást strategické košicko-bohumínské železnice. Léta na počátku 20. století přála i turistice a cestování. V regionu působily tři turistické spolky: Beskidenverein, Beskid a Klub českých turistů. V Mostech a okolí byly v té době postaveny chaty: Skalka, Tetřev a Gírová.

ZO Českého svazu včelařů

Včelařská organizace byla založena v roce 1937. V roce 2006 byl založen při základní škole včelařský kroužek a funguje dodnes. Členové kroužku se pravidelně zúčastňují krajské soutěže Zlatá včela, v roce 2018 byl mostecký včelařský spolek jejím pořadatelem a hostitelem. Spolek pořádá každoročně odborné přednášky.

Zajímavostí v regionu je tzv. brtnictví, metoda, která se snaží vrátit včely do přírody. V roce 2019 bylo brtnictví prohlášeno jako národní nemotné kulturní dědictví UNESCO. V Mostech u Jablunkova žije včelař a fotograf, pan Milan Motyka, který se brtnictví aktivně věnuje.

Skvosty přírody

Asi 40% území obce je od roku 1973 součástí CHKO Beskydy. Celé Beskydy jsou zařazeny mezi Evropsky významné lokality a v obci byly vyhlášeny dvě ptačí oblasti. Na území obce se nachází přírodní rezervace Vřesová stráž a přírodní památky: Pod hájenkou Kyčera, Motyčanka a Filůvka. Lesy pokrývají zhruba 60% rozlohy obce. V důsledku způsobu hospodaření v minulosti zde nyní převládají kulturní porosty smrku ztepilého. Jeho rozšiřování od konce 17. století bylo způsobeno potřebou dřeva pro průmysl. I dnes můžeme ještě v Mostech u Jablunkova vidět pestrobarevné louky plné bílých kopretin, růžových kohoutků nebo žluté škardy. Na území obce roste také několik druhů orchidejí, raritou je vstavač vojenský.

Myslivecké sdružení

Myslivecké sdružení Gírová vzniklo v r.1963. Členové sdružení začali tehdy společně vykonávat právo myslivosti v honitbě Gírová na rozloze cca 3600 ha.

Do honitby byly zahrnuty části obcí Bukovec, Písek, Jablunkov, Mosty a Hřčava a sdružení mělo třicet pět členů. Sdružení s mírnými změnami fungovalo do roku 1992, kdy vznikl nový zákon o myslivosti. Výměra honitby poklesla na 1619 ha a novým držitelem honitby se staly Lesy České republiky s. p., které honitbu začaly pronajímat. Zajímavostí je, že v této honitbě byl roku 1914 uloven poslední vlk v Česku.

Dřevěnka na Fojtství

Replika původního stavení z roku 1790, ve kterém žil fojt. Dřevěnice je ukázkou tradiční gorolské lidové architektury. Dnes zde sídlí Gorolské turistické informační centrum nabízející standardní informační služby a půjčovnu elektrokol. Centrum zároveň usiluje o propagaci a zachování regionálních zvyků a tradic. Pořádá ukázky lidové tvorby, Dny s řemeslem, Mostořskou zabíjačku, Hravé odpoledne s obecní vaječnou a jiné kulturní akce.

Kostel sv. Hedviky

Farní kostel byl postaven v roce 1787 na základě rozhodnutí císaře Josefa II. společně s farou, hřbitovem a školou. Kostel je zasvěcen sv. Hedvice, patronce Slezska. V říjnu se v obci koná tradiční pouť.

Opevnění šance

Zachovalé zbytky opevnění ze 17. století, které sloužilo jako obrana jablunkovského průsmyku. V průběhu své existence bránila opevnění zemi před útoky ze strany Osmanské říše, uherských protihabsburských povstalců, ale i švédských, pruských nebo dánských jednotek. Pevnost Velká šance v Mostech u Jablunkova tvořila centrální bod opevňovacího systému.

Miniaquapark

Venkovní koupaliště se skluzavkou a atrakcemi. Pro aktivní odpočinek slouží multifunkční hřiště a hřiště pro plážový volejbal.

Skiareál Mosty u Jablunkova

V místním skiareálu je celoročně v provozu bobová dráha nabízející 650 m dlouhý sjezd. V létě lze využít atrakce: bungee trampolíny, dětské trampolíny, nafukovací skluzavku, lukostřelbu, aquazorbing, horské trojkolky aj. V zimě se lyžuje na zasněžených a osvětlených sjezdovkách, k dispozici je sedačková lanovka i dětský vlek. V okolí je upravováno cca 40 km běžeckých stop. Za ideálních podmínek vedou z Jablunkova přes Skiareál, Studeničné, Gírovou až na Hřčavu.

Návštěvnické centrum

Komplexní informace o Velké šanci a celých Jablunkovských šancích se turisté doví v Návštěvnické centrum opevnění šance, které se nachází bezprostředně vedle Velké šance. Díky interaktivní expozici uvidí, jak vypadala Velká šance v roce 1809, proč tady stála, kdo na ní sloužil. Jaké nástroje a zbraně používala posádka a mnoho dalšího. V létě se zde konají velké historické i kulturní akce. Nejznámější je Šancefest.
Tel.: +420 596 412 068

Singletraily

Vyhledávaným cílem bikerů jsou dvě lokality s upravenými singletraily. Skiareál nabízí 1,3 km dlouhý „Kančí“ a 1,8 km dlouhý „Liščí“ trail. Výhodou je výjezd lanovkou. Nedaleko, v lokalitě Nad Borovím, se nachází další 5,6 km dlouhý okruh. Trasy jsou vhodné pro začátečníky, tak i pro zkušené jezdce.

Turistika a cykloturistika

Mosty u Jablunkova jsou rájem pro turisty a cykloturisty. Z centra obce vycházejí turistické trasy na hřebeny hor, kde k návštěvě lákají chaty: Skalka, Severka, Kamenná chata, Studeničné a Gírová. Výlety si užijí i cyklisté, k dispozici jsou půjčovny elektrokol v TIC a v hotelu Grůň.

Obec Mosty u Jablunkova

Gorolské turistické informační centrum

Mosty u Jablunkova 381

+420 558 341 586

www.gotic.cz

www.mostyujablunkova.cz

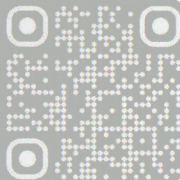

Foto: Aleš Tvrďý, Obec Povina, Milan Motyka, Jan Kufa Kičerok, archív GOTIC
Zdroj: Příroda a historie obce Mosty u Jablunkova, propagační materiály Gotie

20
25

MOSTY U JABLUNKOVA

Interreg

Spolufinancovaný
Európskou uniou

FOND MALÝCH
PROJEKTOV

ER BBK
EUROREGIÓN BÍLÉ - BÍLE KARPATY

Slovensko – Česko

Projekt „Včelárstvo a poľovníctvo v minulosti“ s kódom
FMP/KCR/01/035_SK je implementovaný a financovaný z
Programu Interreg Slovensko - Česko prostredníctvom Fondu malých projektov